

Regeringens
klimapartnerskaber

Service, it
og rådgivning

At your service

– hvordan service, it og rådgiversektoren med sin tyngde skaber nye markeder, driver ny adfærd og understøtter den grønne omstilling i hele samfundet

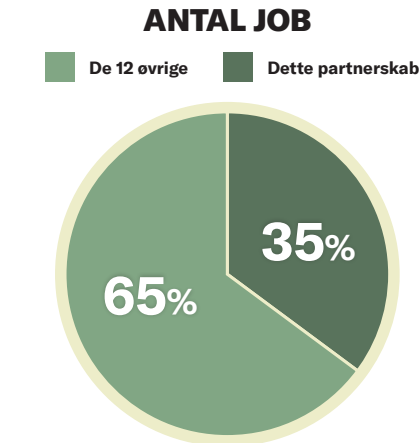
Dansk erhvervsliv står stærkt inden for service, it og rådgivning – samt turisme og kreative erhverv, som samlet set skaber solid vækst og værdi for Danmark, typisk i samarbejde med andre erhverv og offentlige myndigheder. Det afspejler sig i Klimapartnerskabet for service, it og rådgivning, som samler denne brede gruppe af dansk erhvervsliv. Partnerskabet spænder over 162.000 virksomheder eller mere end hver anden virksomhed, som er omfattet af regeringens 13 partnerskaber.

Med 494.000 ansatte i disse virksomheder rummer partnerskabet mere end hvert tredje job, og tilsvarende skaber denne gruppe af virksomheder en tredjedel af den samlede bruttoværditilvækst på tværs af alle 13 partnerskaber. Denne sektor har derfor stor betydning for dansk økonomi og vækst og har samtidig solide muligheder for at præge den grønne omstilling.

Der vil være tiltag, som kan tages internt i partnerskabet. Men langt det største bidrag fra denne sektor vil komme fra den påvirkning, som virksomhederne har på andre sektorer – både det offentlige og det private, og både nationalt og uden for landets grænser. Dette forhold afspejler sig i den samlede vision for vores arbejde:

”Den danske service-, it- og rådgivningssektor skal udnytte sine kundereationer, medarbejdere og værdiskabelse til at innovere og skabe nye markeder for grønne løsninger i ind- og udland, drive ny adfærd og skabe løsninger for egne, men særligt andre sektorer, som understøtter Danmarks grønne omstilling.”

Bidragene kan i praksis handle om rådgivning i svære forandringsprocesser, nye teknologibaserede produktionsformer eller private plejetilbud, som med de rette rammer mere effektivt giver

nærhed og velfærd til danskerne. Digitalisering er i den sammenhæng et særligt fokuspunkt, som har potentiale til at understøtte både velfærd, grøn omstilling og vækst i Danmark.

Et kendetegn ved sektoren er, at den både skaber nye og udvikler eksisterende markeder. Det sker gennem kapacitetsopbygning og udvikling af nye produkter og services, som effektivt driver ny efterspørgsel og imødekommer aktuelle udfordringer. Politisk betyder det, at service-, it- og rådgiversektoren under de rette forudsætninger kan fungere som en stærk medspiller for forandringer.

Uanset om det gælder foodservice, tele-selskaber, rådgivende ingeniører eller hoteller, er et andet kendetegn ved denne gruppe af virksomheder en bred kontaktflade med både andre virksomheder og den almindelige borger. Det giver store muligheder for at påvirke adfærd i alt fra indkøbspolitik over digitalisering til madspild. Noget, som er af stor betydning for de nødvendige ændringer,

som vil følge af den grønne omstilling.

Når vi sætter ”at your service” i centrum, er det altså ikke bare en mentalitet og tilgang, som skaber gode, danske produkter og services til både ude- og hjemmemarked. Det er også en invitation til at udnytte den forandringskraft, som service-, it- og rådgivningsbranchen kan være katalysator for.

”At your service” indikerer samtidigt den villighed, som de mange involverede virksomheder undervejs i arbejdet med klimapartnerskabet har vist ved at gå konstruktivt til den udfordring, som den grønne omstilling udgør for hele vores samfund.

Partnerskabet spænder fra frisører og filmproducenter over teleoperatører og tandlæger til restauranter og revisorer, og derfor er lagt på konkrete, udvalgte indsatser i relevante sektorer.

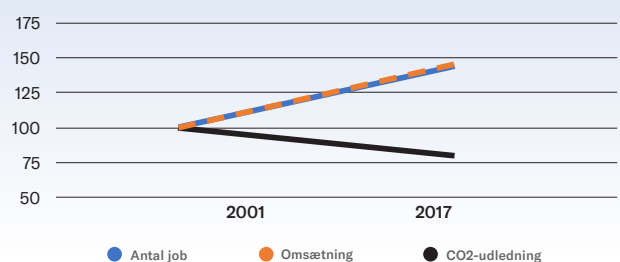
Disse sektorspecifikke initiativer vil tilsammen udgøre den sektorkøreplan, som man politisk har efterspurgt.

Når det gælder sektoren selv, afspejles den massive værdiskabelse og de mange muligheder ikke i branchens CO₂-aftryk. Sektoren står for under en halv procent af den samlede danske CO₂-udledning, og dens emission er ifølge Energistyrelsens tal faldet markant med 41 procent siden 1990.¹

De tilgængelige tal for den økonomiske udvikling rækker tilbage til 2001. Sammenstilles de tal med, at CO₂-udledningen i den periode falder med 21 procent, ses det, at omsætningen i faste priser er steget med 45 procent siden 2001, og i den samme årrække er antallet af job steget med 47 procent.²

Det betyder, at service-, it- og rådgiverbranchens vækst i sig selv har været en positiv faktor for Danmark, og at en fortsat vækst i sektoren ikke skaber nye

INDEKSERET UDVIKLING JOB, OMSÆTNING OG CO₂ FOR SERVICEPARTNERSKABET

¹Energistyrelsens beregninger, december 2019

²Erhvervsministeriet har ikke retvisende tal for antal job og omsætningen i denne branche for årene fra 1990 til 2000. Endvidere havde ministeriet kun tal i løbende priser, og der er således korrigeret for inflation ved brug af forbrugerprisindekset som proxy for inflation

De 13 forslag falder ind under en eller flere ambitioner som illustreret i følgende figur

For at løfte opgaven har klimapartnerskabet i alt 13 konkrete forslag jf. ovenstående figur, der sammen og hver for sig vil fremme den grønne omstilling. Disse forslag kan læses i fuld længde i bilaget. De er i denne rapport grupperet under fire forskellige ambitioner, som udspringer af vores samlede vision:

- Vi vil via data, AI og digitalisering bane vejen for grøn omstilling i alle sektorer
- Vi vil drive ny adfærd via kundekontakter, medarbejdere og leverandørrelationer
- Vi vil skabe nye markeder, som driver en grøn efterspørgsel blandt virksomheder og forbrugere
- Vi vil fortsætte med at mindske eget klimaaftryk via bæredygtige forretningsmodeller.

klimaproblemer, hvis vi vel at mærke fortsætter med at levere klimarigtige løsninger og være omdrejningspunkt for at udnytte nye muligheder på tværs af sektorskel.

Ser man nærmere på det egentlige CO₂-aftryk på 0,22 mio. tons CO₂-ækvivalenter, som Energistyrelsen opgør det per 2017, består det overvejende af individuel opvarmning, hvor 80 procent af energiforbruget udgøres af naturgas, og det resterende af individuelle oliefyrr. Desuden er der et begrænset aftryk i form af ikke-bionedbrydeligt affald.

Virksomhedernes indsats, den generelle omstilling og den løbende teknologiudvikling vil betyde, at sektorens CO₂-aftryk i 2030 vil blive reduceret med 73 procent set i forhold til emissionen på 0,38 mio. tons CO₂ i 1990 under forudsætning af en delvis udfasning af fossile brændsler i opvarmningen.³ Allerede i dag er der fokus på at udfase fossile brændsler i opvarmningen, og det politiske fokus på CO₂-reduktioner må forventes at frem-

me denne proces.

En 73 procent reduktion er dog ikke dækkende for branchens indsats. Af forslagene i denne rapport vil det således fremgå, at de involverede virksomheder med de rette rammer kan bidrage på flere fronter. Det gælder eksempelvis som bidragsyder til omstillingen af transportflåder, reduktion af madspild, genanvendelse af affald og udnyttelse af overskudsvarme.

Med 162.000 virksomheder – heraf rigtig mange fra Danmarks stærke segment af små og mellemstore virksomheder (SMV'er) – er det centralt, at de ønskede forandringer bliver markedsdrevne. Det skal kunne betale sig at omstille sin produktion. Det er ganske enkelt afgørende, at nye muligheder og ny vækst vokser ud af kommercielt bæredygtige forretningsmodeller, så de derved bliver en drivkraft for den grønne omstilling.

Vi håber, at regeringen vil tage godt imod klimapartnerskabets forslag. Det kræver politisk mod fortsat insistere på

samarbejde fra både erhverv og politisk hold, samt ikke mindst en god portion vilje til at favne digitalisering, nye teknologier og smartere måder at gøre tingene på, for at vi får skabt de rette rammer.

Vi ser frem til at være "at your service" for det danske samfund – også når det gælder den grønne omstilling.

Eva Berneke
CEO, KMD
Formand

Rasmus Ødum
COWI, Group COO
Næstformand

Allan Agerholm
CEO, BC Hospitality Group
Næstformand

³Udregning fra Dansk Erhverv og Copenhagen Economics baseret på Energistyrelsens tal fra december 2019 for CO₂-emissioner for dette klimapartnerskab og standardfaktorer (2018), hvor det antages, at energiforbruget i opvarmning med olie i 2030 er reduceret med 75 procent, og at energiforbruget af naturgas er reduceret med 40 procent. Til sammenligning forudsætter energipartnerskabet en 90 procent udfasning af oliefyrr og en fuldstændig udfasning af naturgas i privat opvarmning, så antagelserne er forsigtige og understøttes af bl.a. forslag 13 fra partnerskabet.

Kontekst:

Klimaløsninger der inspirerer verden

Nærværende rapport er bygget op om de fire ambitioner. Men før der ses nærmere på muligheder, barrierer og forslag, er det væsentligt at være transparent om konteksten for arbejdet, hvorfor vi på tværs af de 13 partnerskaber står fælles om denne indflyvning:

"Vi 13 klimapartnerskaber har arbejdet intensivt på at løse en både svær og vigtig opgave: nemlig på en og samme tid at udvikle konkrete forslag til regeringen om, hvilke indsatser som vil kunne bidrage til at nå målet om at reducere Danmarks CO₂-udledning med 70 procent i 2030 og gøre Danmark til et foregangsland for resten af verden.

Vi er gået til opgaven med det udgangspunkt, at vi på samme tid skal gøre Danmark og danskerne rigere – og verden mere bæredygtig. Hvis vi skal nå målet, vil det kræve store investeringer. Både i den enkelte virksomhed og fra samfundet. Derfor skal bæredygtighed og vækst følges ad. Og derfor skal vi som samfund være klar til at prioritere

investeringer i klima. I dansk erhvervsliv er vi klar til at løfte vores del af opgaven i et tæt partnerskab med regeringen og Folketinget – og resten af samfundet.

Fremtidig økonomisk vækst er forudsætningen for, at vi har råd til at løse klimaudfordringerne på en måde, hvor vi samtidig har et godt og velfungerende samfund. Det kræver, at vi sikrer Danmarks konkurrenceevne og skaber vækst og nye job samtidig med, at vi omsætter klimaambition til handling.

Klimaudfordringen er global. Vi skal nå vores nationale mål uden at skubbe aktiviteter ud af landet. Vi skal lave en reel grøn omstilling af vores samfund, som målbart reducerer udledningen af klimagasser globalt set – og det skal ske

ved udvikling og ikke afvikling. Med vores indsats som inspiration til handling skal vi arbejde internationalt i regi af blandt andet FN og EU for at sikre fald i de globale emissioner og for at øge udviklingen af grønne danske løsninger, som vi kan eksportere til resten af verden.

I de 13 klimapartnerskaber står vi sammen om at bidrage til, at Danmark lever op til de politiske målsætninger.

Vi ser frem til, at forslagene bæres videre over i en konkret samlet klimahandlingsplan, der skal indeholde to klare mål: at bidrage til at løse klimaudfordringen herhjemme og globalt og samtidig sikre et stærkt erhvervsliv, flere danske arbejdspladser og et mere velstående samfund.

Forslagene fra de 13 klimapartnerskaber er af gode grunde ikke tænkt sammen, og mange forslag går på tværs af sektorer og brancher. Næste skridt er derfor en samlet klimaplan. Her er det helt afgørende, at den samlede klimaplan redegør for konsekvenserne af hvert enkelt initiativ og at planen som helhed sikrer, at den grønne omstilling går hånd i hånd med fortsat vækst og velstand i Danmark.

Vi håber, at alle vores forslag læses i den ånd og sammenhæng, som vi her har beskrevet."

Første ambition

Vi vil via data og digitalisering bane vejen for grøn omstilling i alle sektorer

Muligheder og udfordringer

Rådgiver-, it- og telebranchen kan gennem bedre brug af data og digitalisering yde solide bidrag til den grønne omstilling og regeringens 70 procent reduktionsmålsætning frem mod 2030.

World Economic Forum (WEF) vurderer således, at digitale teknologier kan reducere klodens udledning af CO₂ med 15 procent i sektorer som energi, fremstilling, landbrug, byggeri, service og transport m.m.⁴

Tilsvarende forventes nye trådløse netværksteknologier at fremme den grønne omstilling. Et internationalt studie for mobilsektorens organisation GSMA peger på, at mobilsektoren på den ene side står for cirka 0,4 procent af verdens CO₂-aftryk, men at de mobile kommunikationsteknologier på den anden side har potentiale til at forhindre udledninger, der er 10 gange så store som sektorens egne udledninger.⁵ Potentialet ligger inden for blandt andet byggeri, energi, bolig, arbejdsliv, sundhed transport, byer, landbrug og fremstilling.

Danmark har i et internationalt perspektiv et fremragende udgangspunkt for at realisere dette potentiale. Den digitale infrastruktur er en af de absolut stærkeste i EU, samfundet er meget digitaliseret, befolkningen digitaliseringsparat, energisektoren er på en række områder markedsledende, og der er kapital til rådighed fra blandt andet institutionelle investorer til langsigtede investeringer. Endelig er rådgiver-, it- og telesektoren samlet set stærk og innovativ.

Styrkepositionerne giver et godt grundlag for at sætte barren højt for Danmarks digitale, grønne omstilling. Der er tilmed et betydeligt erhvervs-

økonomisk potentiale i at være i front teknologisk her. Alene det globale marked for Smart City-løsninger forventes i de kommende 5-10 år at vokse med cirka 12-24 procent om året til op mod 16.000 milliarder kroner i 2025.⁶ Det svimlende potentiale skal dansk erhvervsliv have sin del af til gavn for hele samfundet, og gerne med løsninger, som gavner globalt.

Danmark har også en global styrkeposition inden for produktion af vedvarende energi (VE). I takt med at andelen af VE i den danske elproduktion stiger, vil det blive en udfordring at sikre en stabil forsyning, da produktionen varierer betragteligt med vejr og årstid. Der er et stort potentiale, hvis Danmark satser på en datadreven planlægning af elproduktionen og udvikler fremtidens digitale løsninger til fremme af et mere fleksibelt elforbrug, der foregår, når der er overskud i produktionen, og til en datadreven planlægning af investeringer i infrastrukturen i energisektoren. Det kan for eksempel betyde store besparelser ved investering i ny kapacitet i elnettet og lavere priser, hvis man kan skære overskudskapaciteten væk. Begge dele billiggør og fremmer dermed den grønne omstilling.⁷

Trods de ovennævnte styrkepositioner går udviklingen på nogle områder for langsomt. Der har i mange år mest været talt om at høste klima- og miljøgevinster af IoT og Smart Cities, og teknologierne findes, men desværre er der barrierer, som endnu ikke er fjernet. Det kan både være barrierer, som forhindrer samarbejde på tværs af myndigheder, og afgifter, som giver modsatrettede incitamenter. Eksempler herpå er manglende tilskyndelse til anvendelse af overskudsvarme fra for eksempel datacentre, manglende tilskyndelse til at sikre storskala og samspil

på tværs af myndigheder, blandt andet inden for telemedicin, og manglende optimering af offentlige investeringer i infrastruktur på tværs af forsyningssektoren.

Der er samtidig behov for at sætte yderligere fart på anvendelsen af avancerede teknologier som kunstig intelligens (AI) og machine learning samt for at afsøge de nye muligheder, som følger af 5G, IoT og højhastighedsnet. Det gælder også i forhold til at realisere mulighederne ved "predictive maintenance", hvor man med IoT og digital modellering kan sætte langt mere præcist ind med vedligeholdelse og dermed spare både ressourcer og energi. En nylig rundspørge besvaret af 105 virksomheder fra it- og telebranchen viser, at virksomhederne allerede har mange af de teknologiske løsninger på testniveau, men at de mangler at blive rullet ud i storskala.⁸

Teknologisk udvikling

Dataoverførsel på 5G-nettet bruger kun 1/10 af den energi per Mb, som en tilsvarende overførsel ville medføre på 4G-nettet.

Ericsson forventer, at 5G er op til ti gange så energieffektivt per overført dataenhed sammenlignet med 4G (inden udgangen af 2022)⁹

Sektorens egne tiltag

Alt fra udveksling af data mellem hospitaler over optimering af transportstrømme med GPS-data til den almindelige danskers streaming af serier fra Netflix sætter et klimaaftryk, da dataforbrug også er energiforbrug.

Når det er sagt, sætter it- og telebranchen alt andet lige et meget begrænset klimaaftryk. Dens udledning udgør kun 0,063 mio. tons CO₂-ækvivalenter i 2017, hvilket skal ses i lyset af, at det for de samlede 13 klimapartnerskaber udgør 35 mio. tons CO₂-ækvivalenter.⁹

Samme skal bemærkes, at de lave tal også skyldes, at blandt andet klimaaftrykket fra elforbruget rangerer under energisektorens emissioner og ikke under it- og tele. Det ændrer dog ikke

⁴<https://www.weforum.org/agenda/2019/01/why-digitalization-is-the-key-to-exponential-climate-action/>

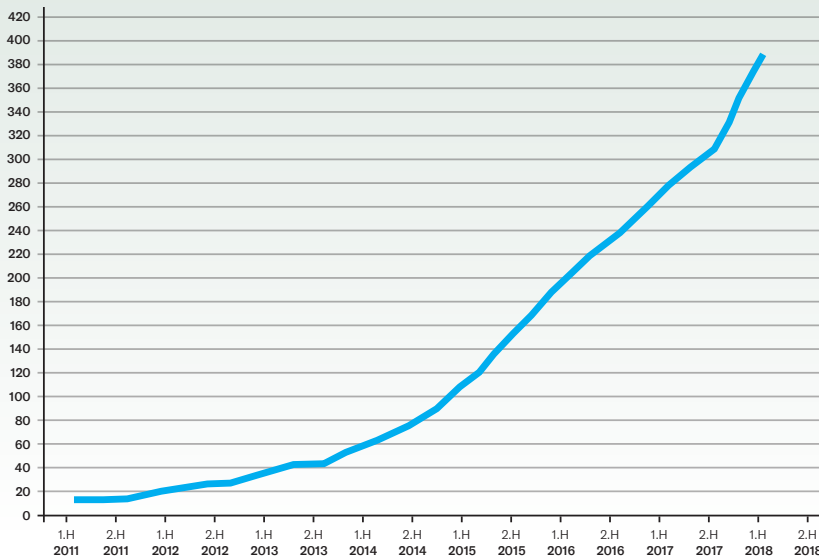
⁵https://www.gsma.com/betterfuture/wp-content/uploads/2019/12/GSMA_Enablement_Effect.pdf - GSMA er mobilsektorens internationale organisation.

⁶https://www.gate21.dk/wp-content/uploads/2019/08/SmartCityClusterDenmark_analyse_web.pdf

⁷Aleksandra Roos og Torjus Folsland Bolkesjø, "Value of demand flexibility on spot and reserve electricity markets in future power system with increased shares of variable renewable energy" i Energy.

⁸Rundspørge udført december 2019 blandt medlemmer af IT-Branchen og Dansk Erhverv til klimapartnerskabet

Udvikling i brug af mobildata over tid (antal TB)¹²

ved, at det er et beskedent aftryk set i forhold til branchens betydning for det informationsfund, som er afgørende for Danmarks velstandsudvikling.¹⁰

I tillæg til den økonomiske og jobmæssige betydning, som it- og telesektorens har og har haft for Danmark, kan den voksende betydning også aflæses i, at danskernes datatrafik og akkumulering af data stiger eksplosivt. Den mobile datatrafik stiger cirka 40 procent om året, mens stigningen for fastnettrafik er cirka 18 procent.¹¹ Det er store tal, som vil kræve både investeringer og grøn omtanke, da øget digitalisering og brug af data er et afgørende element i mange af vores samfunds fremskridt.

Eksempler på nye teknologier er intelligente kølesystemer og nye typer køleanlæg baseret på vandkøling samt udstyr, der tåler højere temperaturer og kræver mindre energi til køling. Disse teknologier giver på forskellig vis mulighed for at drive datacentre betydeligt mere energieffektivt. På samme vis kan driften af mobilnetværk optimeres ved blandt andet at justere styrken efter behov i løbet af dagen. Især nye energieffektive telenetværk, ikke mindst 5G og fibernet, hvor dataoverførsel kræver mindre energi per overført dataenhed, vil afbøde virkningen af en stigende datatrafik.

Anbefalinger til regeringen

For at realisere de 15 procent reduktion via digitale teknologier, som World Economic Forum ser i horisonten, skal Danmark satse markant på digitalisering og anvendelse af avancerede teknologier i den grønne omstilling.¹³ Europa-Kommissionen har i forbindelse med fremlæggelsen af sin nye AI-strategi påpeget et markant teknologisk efterslæb i Europa. Det skal vi adressere. Klimapartnerskabet stiller derfor følgende seks forslag:

Udnyt potentialet i digitalisering, data, IoT og AI i erhvervssektorerne.

For at vi lykkes med at realisere potentialet, kræver det blandt andet en forstærket indsats for at frigøre adgang til anonymiseret data af danskernes forbrug af for eksempel affald, vand, el, fjernvarme og transport. De er råstofferne til avanceret dataanalyse og kan fremme ressourceudnyttelsen på en lang række områder samt tilskynde virksomhederne til udvikling af nye digitale analyse- og styringsinstrumenter.

I et energimarked med en stor produktion af varierende mængder vedvarende energi (VE), er der endvidere brug for at undersøge potentialet i at fremme et smartere og mere fleksibelt elforbrug. En større del af elforbruget bør falde sammen med de tidspunkter, hvor

produktionen af VE er høj. Det kan for eksempel ske ved hjælp af intelligente el-ladestandere, der starter opladningen, når det er mest optimalt i forhold til produktion og pris, eller ved hjælp af forretningsmodeller, der udløser en gevinst, når forbruget lægges på tidspunkter med overskudsproduktion.

Der er brug for en mere digital og datadrevet tilgang til etablering af den fysiske forsyningsinfrastruktur, når Danmark skal udbygge og tilpasse sin infrastruktur til den grønne omstilling. Opgaven koster milliarder, og fejlskøn vil have store konsekvenser både økonomisk og i forhold til forsyningsikkerheden.

Endelig er der behov for at afsøge potentialet i at anvende avancerede nye teknologier (AI, IoT, 5G) til klimaløsninger i form af offentlig-privat samarbejde om forskning, innovation og testmiljøer. Den nationale strategi for kunstig intelligens bør have et løft med øget fokus på grønne løsninger, ligesom potentialet i IoT og 5G bør undersøges yderligere i innovations- og testprogrammer.

Løsningerne skal også tænkes på tværs, så det resulterer i standardløsninger, som kan bruges på tværs af kommuner og forskellige entiteter (*se forslag 1*).

Smart Community: Datadrevne grønne byer.

Kommunerne skal aktivt arbejde for at indføre velafprøvede Smart Community-løsninger, der kan hjælpe med at nedbringe klimetrykket. Det skal blandt andet være et fast punkt i regeringen og kommunerne, samt regionernes årlige dialog om økonomiaftaler (ØA). Her skal parterne i samarbejde udpege modne løsninger, der skal skaleres op fra pilotkommunerne til hele landet.

Det offentlige bør også fremme markedet for skalerbare løsninger ved at koordinere standarder for bl.a. sensor-data, så løsningerne kan fungere på tværs af kommune- og regionsgrænser. Og tænkningen skal fremmes ved at give bedre plads til privat kapital, mere rådgivning og ved åbning af relevante offentlige data (*se forslag 2*).

Standardisering og transparens i effektivmåling og klimaafrapportering i den digitale sektor.

Den digitale sektor har brug for, at der anvendes standardiserede nøgletal for klima- og miljødata, som det i dag kendes fra finansielle nøgletal. Det gør sig blandt andet gældende i forhold til datacentre

⁹ Energistyrelsen, december 2019

¹⁰ Desuden er det i denne sammenhæng værd at bemærke, at Danmark forventeligt i 2028 bliver selvforsynende med grøn strøm. Herved mindskes aftrykket under alle omstændigheder og over tid, så forbrugere og virksomheder får et grønt internet, hvor de kan streame løs eller knuse store datasæt i skyen uden klimaaftryk.

¹¹ https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Tele/telestatistik_-_andet_halvaar_2018.pdf, s. 7-8

¹² https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Tele/telestatistik_-_andet_halvaar_2018.pdf

¹³ <https://www.weforum.org/agenda/2019/01/why-digitalization-is-the-key-to-exponential-climate-action/>

og cloud computing, der har behov for en fælles tilgang til at måle og rapportere klima- og miljøpåvirkning. Regeringen bør derfor fremme standardisering og udbredelse af nøgletal for klima- og miljørapportering i både erhvervslivet og i den offentlige sektor. Dette med afsæt i eksisterende lovgivning og baseret på internationalt anerkendte principper (se forslag 3).

Stil grønne krav i offentlige indkøb af it- og teletjenester.

Med en af de mest digitaliserede offentlige sektorer i verden, har de danske myndigheder en vis vægt til at fremme grønne løsninger til drift af it-systemerne. Certificerede datacentre med grøn hosting og cloud-løsninger er tilgængelige på markedet, og nu bør det offentlige aktivt fremme disse ved at gøre grønne krav til et konkurrenceparameter i forbindelse med indkøb. Det kan give en afsmittende effekt på andre sektorer, når grønne datacentre og cloud-løsninger bliver standardprodukter.

IoT

Microsoft og Danfoss går foran med IoT

De to virksomheder samarbejder om en IoT-løsning, der overvåger kølesystemer i supermarkeder. Det reducerer tidsforbrug til manuel overvågning af kølediskene, og med øjeblikkelig besked om afvigelser i funktioner og temperaturen kan butikken reagere straks og reducere tab af fødevarer med op til 40 procent. **Læs mere her:** <https://news.microsoft.com/da-dk/2019/10/30/danfoss-og-microsoft-indgar-iot-samarbejde/>

Regeringen bør i forbindelse med indkøb og udbud fremme udbredelse af behovsbaserede services, herunder øget anvendelse af Internet of Things (IoT). Det kan sikre en mere ressourceeffektiv service, end det er tilfældet ved indkøb af en service med en fast frekvens (se forslag 4).

Nedbring bil- og flytransport med fjernarbejde og digitale møder samt telemedicin og fjernbehandling.

Hjemmearbejde og videokonferencer muliggør en reduktion af bilkørsel og flytransport. Det anbefales, at det offentlige går foran ved at fremme mulighederne for at indtænke ny teknologi i opgaveløsningen i det offentlige. Samtidig skal potentialet for klimareduktioner og besparelser undersøges bedre og stilles til rådighed som grundlag for at fremme adfærdændringer og til virksomheders klimarapportering.

Den kørsel, som helt undgås ved at tage digitale løsninger i brug, giver således et væsentligt bidrag. En oplagt mulighed er, at sundhedsvæsenet arbejder langt mere målrettet for at høste både klima- og velfærdsgvinster ved telemedicin. Der skal udstikkes klare politiske målsætninger, som samtidig giver en mere effektiv udnyttelse af de tilgængelige ressourcer (se forslag 5).

Grønne datacentre er også overskudsvarme.

Både borgere og virksomheder nyder godt af, at vi i stigende grad bruger data til at løse flere problemer på en bedre måde. Data kræver datacentre, og et betydeligt sildprodukt fra datacentre er overskudsvarme. Det er derfor oplagt, at man politisk skaber rammer, der gør det attraktivt at høste den grønne gevinst, som følger af at udnytte overskudsvarmen til opvarmning af boliger og andet via fjernvarmen (se forslag 6).

CO²

Lad bilen stå, og se din læge

Telemedicin er en oplagt kilde til et lavere CO₂-aftryk. Hvis hver femte konsultation med en praktiserende læge håndteres digitalt, så vil det spare næsten 8.000 tons CO₂ årligt ud over andre effekter, så som tidsbesparelse, bedre service for brugeren og potentiale for effektiv anvendelse af knappe lægefaglige ressourcer. **- Dansk Erhverv og Copenhagen Economics, beregning fra 2020 baseret på tal fra oplæg fra Det Digitale Råd, juni 2015**

Energicertificering sender klart signal

Datacenter- og internetvirksomheden GlobalConnect har optimeret driften af deres datacentre og opnået en A-rating energicertificering. Indsatsen har givet en reduktion i udledningerne på 572 ton CO₂. Certifikatet giver muligheder i forbindelse med markedsføring og i forhold til kundernes CSR-rapportering. **Se mere om energicertificeringen:** <https://www.globalconnect.dk/miljoerigtig-datacenter>

Intelligente trafiklys

Et forsøg med trafikregulering i Vallensbæk baseret på adgang til GPS-realtidsdata (geolokation) har vist sig at forbedre flowet i trafikken, så kødannelser minimeres markant. Perioden med grønt lys passer til bilernes hastighed, der registreres ved hjælp af GPS-data fra bilerne. Falder hastigheden til 25 km/t tyder det på kødannelse. Det håndteres med grønt lys i den retning. Løsningen vurderes på landsplan årligt at kunne spare bilisterne for 16 mio. timer i kø og klimaet for anslået 7.000 tons CO₂. Bilisterne fik mindsket deres transporttid på strækningen med 21 procent. **Svar på spørgsmål 91 fra TRU til sundhedsministeren den 11. december 2019**

Anden ambition

Vi skaber nye markeder, som driver grøn efterspørgsel blandt virksomheder og forbrugere

Muligheder og udfordringer

Danmark skal tage globalt lederskab for den nødvendige omstilling ved at skabe nye grønne markeder, der kan trække en grøn efterspørgsel i både Danmark og udlandet. Det vil give dansk erhvervsliv en stærk konkurrencemæssig position i udlandet, hvis vi er på forkant med de grønne løsninger – især hvis de kan skaleres internationalt. Samtidig vil det drive grøn vækst til gavn for hele samfundet.

Den grønne omstilling inden for sektoren og sektorens samarbejde med andre sektorer har således både et nationalt og globalt sigte. For at nå målet kræver det investeringer i viden, udvikling, kompetencer og skalering. Her kan rådgiversegmentet være af afgørende betydning ved at skabe nye innovative produkter og processer, udvikle og teste nye tilgange og standarder samt etablere nye forretningsmodeller og servicere.

Opbygning af nye grønne markeder kræver klare tilgange til, hvordan vi opgør klimaaftryk, og hvordan vi måler effekt. Det er et arbejde, som bør koordineres internationalt, men Danmark kan sagtens spille en drivende rolle. På linje med at finansielle nøgletal skaber gennemsigtighed, kan standardiserede nøgletal for både virksomheders og deres produkter og services klima- og miljødata spille en vigtig rolle som seriøst og gennemsigtigt signal til eksempelvis investorer.

En anden vigtig målgruppe er indkøbere og forbrugere. Her er der brug for klare signaler, så ændrede præferencer i en grøn retning kan afspejle sig i indkøb på et sagligt og gennemsigtigt grundlag.

Det forudsætter, at der arbejdes med redskaber som mærkningsordninger på tværs af sektorer og skabes gennemsigtighed og troværdighed om, hvad klimapåvirkningen er. Et andet eksempel er, at dansk turisme med fordel kan signalere, når produkterne er bæredygtige, og dermed gøre dette til et konkurrenceparameter i den internationale kamp om turisternes gunst og opmærksomhed.

Indkøb er endnu en vej til at trække udviklingen i den rigtige retning. Her skal skabes nye forretningsmæssige fundamenter for grønne løsninger. Med knap en halv million ansatte, langt flere daglige kunder og en omsætning på 790 milliarder kroner har de 162.000 virksomheder i dette klimapartnerskab muligheder i den retning. Men der vil typisk være et kollektivt handlingsproblem, for hvem går forrest med at skabe efterspørgsel efter de nye løsninger?

Her har den offentlige sektor en unik mulighed for at omsætte de politiske prioriteringer til grøn omstilling. Offentlige myndigheder indkøber hvert år varer og tjenesteydelser for cirka 380 milliarder kroner¹⁴, og her er det virksomhedernes klare vurdering, at grønne hensyn i dag fylder meget lidt, da der langt overvejende er et snævert fokus på pris. Derfor skal den offentlige indkøbsmuskel aktiveres via konkrete redskaber, via klare politiske prioriteringer og ikke mindst med den tyngde, som det offentlige rummer. Det vil også være i tråd med ambitionerne i forståelsespapiret bag regeringen.¹⁵

Markedsudviklingen kan i nogle tilfælde med fordel drives via regulering,

hvilket man har gjort med succes inden for bygninger. Ved aktivt at skrue på kravene til bæredygtighed i bygningsreglementet kan man politisk flytte udviklingen i et marked, som er den største enkeltfaktor i Danmarks klimaregnskab.¹⁶

Sektorens egne tiltag

Det er allerede muligt at spore øget bevidsthed om grønnere indkøb i flere markeder, og serviceerhvervene skal være bedre til at tydeliggøre sådanne ydelser. Virksomheder og brancher kan også via deres egen efterspørgsel præge markedet – især, hvis det sker i tandem med en mere grøn offentlig indkøbspolitik, som samlet set kan katalysere og fremskynde den ønskede omstilling.

Når det kommer til at synliggøre grønnere produkter, ydelser eller forretningsmodeller, er det oplagt, at vi som erhverv byder os til. Det gælder uanset, om det er markedsførings tiltag inden for turisme, grønnere datacentre, udvikling af klare nøgletal for bæredygtighed eller opbygning af klare parametre for at måle madspild og klimabelastning i foodservice. Her arbejdes der på tværs af brancher for at fremme en rigtig udvikling – gerne koblet med, at der politisk investeres i at skabe gennemsigtige og anvendelige kriterier og mærkningsordninger, som kan bruges i den retning.

Fælles nøgletal for klima

Standardiserede nøgletal baseret på internationale principper vil gøre det praktisk muligt for beslutningstagere, kunder, medarbejdere og investorer at træffe klimavenlige beslutninger om virksomheden. FSR – danske revisorer har sammen med Nasdaq Copenhagen og Finansforeningen udviklet og lanceret 15 konkrete ESG-nøgletal, hvor de fem omhandler klima- og miljødata om CO₂-emission, energiforbrug, VE-andel og vandforbrug. **Læs mere på www.fsr.dk i publikationen fra juni 2019.**

¹⁴"Status for offentlig konkurrence", Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, december 2019. <https://www.kfst.dk/media/55713/status-for-offentlig-konkurrence-2019-091219.pdf>

¹⁵https://ufm.dk/ministeriet/regeringsgrundlag-vision-og-strategier/regeringen-mette-frederikssens-forstaelsespapir/retfaerdig-retning-for-danmark_2019-06-25_endelig.pdf

¹⁶https://rgo.dk/wp-content/uploads/2019/11/PDF_Bygningernes_andel_af_energi_og_co2_i_Danmark_050919_1.pdf

Anbefalinger til regeringen

På en række områder kan regeringen og myndighederne bidrage til branchens arbejde med at etablere nye markeder, herunder i særlig grad ved at bruge det offentlige købekraft til at stille krav til fremtidige investeringer og indkøb.

Her følger otte forslag inden for dette felt:

Smart Community: Nyt marked for grønne løsninger.

En række byer er allerede langt i den grønne omstilling. København arbejder eksempelvis efter et mål om at blive CO₂-neutral i 2025, og en lang række kommuner er allerede i gang med både at teste og indføre modne IoT-løsninger, ligesom mere end 40 procent af danske virksomheder bruger IoT til at effektivisere deres drift og mindske udledninger.¹⁷ Der er imidlertid behov for, at løsningerne tages i brug i meget større udstrækning.

Her skal det offentlige gå forrest i opbygningen af et marked og deraf følgende efterspørgsel. Kun herigennem kan allerede eksisterende og velafprøvede løsninger udrulles i fuld skala. Dette kan ske via regeringens og kommunernes årlige økonomiaftaler, koordinering af datastandarder for Smart City-løsninger, ESCO-samarbejde og forsøg med frikommuner for implementering af sammenhængende klimavenlige løsninger (se forslag 2).

Standardiserede nøgletal for klima- og miljørapportering.

Hvis Danmark skal være foregangsland for klimaløsninger og grøn omstilling, er der brug for standardiserede og internationalt anerkendte nøgletal for klima- og miljødata – ganske som finansielle nøgletal i dag fungerer som en seriøs, pålidelig og reel vurdering af den økonomiske værdiskabelse i en virksomhed. Standardiserede og internationalt anerkendte nøgletal for klima- og miljødata vil sikre transparens om påvirkningen i både erhvervslivet og den offentlige sektor, og det vil sikre et pålideligt og sammenligneligt grundlag for beslutninger om konkrete klima- og miljømæssige tiltag (se forslag 3).

Indkøb som forandringsmotor – offentlige prioriteter kan flytte og skabe grønne markeder.

Det er vigtigt at skabe en klar retning for det offentlige betydelige indkøbsmuskel

ved en koordineret og gennemtænkt brug af indkøb som værktøj. I dag bliver 42 procent af de offentlige udbud i Danmark alene afgjort med afsæt i laveste pris.¹⁸ I disse udbud indgår kvalitet ikke reelt i konkurrenceparametrene, og selv i udbud med flere parametre er pris typisk altdominerende. Det bør der ændres ved, så der konkurreres på kvalitet, herunder bæredygtighed og klimapåvirkningen – oplagt ved at bruge totaløkonomiske beregninger som et centralt værktøj. Dertil kommer, at der bør stilles eksplicitte krav til innovation i offentlige udbud, så der er en klar forventning til leverandøren om – kontinuerligt – at tænke nyt, hvilket vil gavne den grønne omstilling.

Det kræver en politisk indsats at sikre efterspørgsel efter grønnere løsninger i det offentlige. I det forståelsespapir, som et politisk flertal lagde til grund for den nuværende regering, nævnes eksplicit, at der skal ske en "omstilling af den offentlige sektors indkøb, så det i højere grad understøtter den grønne omstilling."¹⁹ Der bør sættes handling bag de ord for at aktivere det markante og uudnyttede potentiale, som en grønnere indkøbspolitik har, hvilket kalder på en række ændringer (se forslag 4 i bilag).

Bæredygtighedsklasse i bygningsreglementet.

Regeringen bør overveje, hvorledes en bæredygtighedsklasse med progressivt stigende krav til klimapåvirkninger fra

2020 til 2025 og 2030 ved nybyggeri, ombygninger og renoveringer kan medvirke til at mindske byggeriets klimapåvirkninger markant (se forslag 7 i bilag).

Adgang til risikovillig grøn kapital.

Regeringen skal aktivt understøtte kapacitetsopbygning af grønne venture- og kapitalfonde, herunder ved at afsøge mulighederne for medfinansiering fra EU og ved – inden for rammerne af Den Grønne Fremtidsfond og med inspiration fra modellen for risikoafdækning i Dansk Vækstkapital (DVK) – at lade staten investere langsigtet og risikovilligt i samarbejde med private investorer (se forslag 8).

Stærke mærkningsordninger og ny viden om klimaaftrykket.

Regeringen bør initiere en kortlægning og synliggørelse af eksisterende mærkningsordninger med henblik på at styrke deres mulighed for at være aktive redskaber ved indkøb, hvad enten det er det offentlige, virksomheder eller forbrugeren, som køber ind. En række af mærkningsordningerne har heller ikke øje for klimahensyn, og det bør derfor overvejes, hvordan sådanne kan indarbejdes på en hensigtsmæssig måde, samtidigt med at ordningerne er ubureaukratiske og lette at anvende (se forslag 9).

Øget synliggørelse og markedsføring af Danmark som en bæredygtig destination og danske bæredygtige løsninger.

Der bør i den kommende nationale strategi for turisme indgå en målrettet satsning på markedsføring af Danmark som en bæredygtig destination. Samtidig kan det også blive et udstillingsvindue for grønne danske løsninger på tværs af dansk erhvervsliv. For erhvervs- og mødeturisme er bæredygtige parametre i stigende grad i fokus i kundernes valg af destination, hvilket Danmark med fordel kan udnytte til at åbne nye markeder (se forslag 10).

Udvikling af ensartede målemetoder for madspild og gennemsigtighed omkring fødevarers klimaaftryk.

For at skabe velfungerende markeder fordres sammenlignelighed. Både forbrugere, indkøbere, producenter og leverandører har således samlet set glæde af, at der er større klarhed omkring klimaaftryk på fødevarer og klare målemetoder for madspild. Her kan det offentlige med fordel spille en større rolle (se forslag 11 i bilag).

¹⁷Damvad Analytics, 2019 ¹⁸EU-Kommissionen, Single Market Scoreboard – Public Procurement. Tallet dækker udbud gennemført i 2018. https://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_per_policy_area/public_procurement/index_en.htm

¹⁹https://ufm.dk/ministeriet/regeringsgrundlag-vision-og-strategier/regeringen-mette-frederiksen-forstaelsespapir/retfaerdig-retning-for-danmark_2019-06-25_endelig.pdf

Tredje ambition

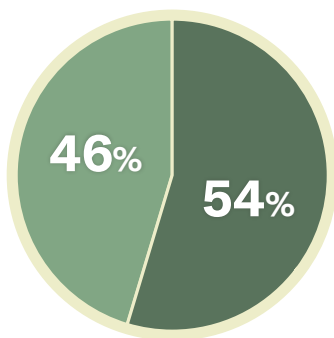
Vi vil drive ny adfærd via kundekontakt, medarbejdere og leverandørrelationer

Muligheder og udfordringer

Mere end hver anden danske virksomhed dækkes af dette klimapartnerskab. Det smitter af på antallet af medarbejdere, som i 2017 udgjorde næsten en halv million fuldtidsansatte. Læg dertil, at produktet er service og dermed typisk består af relationer med enten forbrugere eller andre virksomheder.

ANTAL VIRKSOMHEDER

■ De 12 øvrige ■ Dette partnerskab

Samlet set betyder det, at rigtig mange danskere dagligt er i kontakt med sektoren, uanset om det er via deres telefon i lommen, deres mad i kantinen eller de nyvaskede håndklæder på toilettet. Denne massive mængde kontaktpunkter giver daglige muligheder for at påvirke adfærd, sprede nye og mere effektive arbejdsgange og metoder, samt inspirere og motivere danskerne.

Dermed rummer dette partnerskab en unik mulighed for at understøtte de adfærdsendringer, som følger af, at vi i Danmark skal tænke mere bæredygtigt. Hvis vi i kantinen på arbejdet lærer, at lidt mindre tallerkner giver mindre madspild, har det typisk en afsmittende effekt i privaten.

Arbejdspladsen bliver dermed katalysator for den grønne omstilling derhjemme. Og på samme vis: Hvis vi forstår, at bestemte jobrelaterede kørselsmønstre mindsker klimaaftryk og brændstofforbrug, så tager vi de forbedrede vaner med over i vores private kørsel.

Det, der gælder for den enkelte, kan også have effekt i B2B-relationer. Efterhånden som vi får skabt nye markeder for grønne produkter, vil danske servicevirksomheder også bidrage til at sprede muligheden via de mange leverandørkæder, som de er en del af. Dermed bliver den afsmittende effekt større end den umiddelbare betydning.

Sektorens egne tiltag

Servicesektoren arbejder allerede målrettet med at påvirke danskernes adfærd. De fleste har stiftet bekendtskab med hotellernes opfordring til at hænge håndklæderne op, så de ikke skal vaskes hver dag. Det tjener klimaet og miljøet, samtidig med at det tjener virksomheden, og er dermed et glimrende eksempel på, hvad der kan gøres.

På nogle områder er den rette adfærd blevet et konkurrenceparameter. Tag madspild i kantiner, som i stigende grad indgår som et parameter i udbud og dermed er blevet til et fokuspunkt for konkurrencen mellem forskellige markedsaktører. Det resulterer i reduktion af madspild, men det betyder også, at kunderne i kantinerne møder nye redskaber til at reducere madspild i deres hverdag.

Tilsvarende vil eksplicitte kriterier og udstrakt markedsføring af Danmark som en grøn turistattraktion føre til, at både forbrugere og leverandører i stigende grad ser klimapåvirkning som en relevant parameter, når de vælger ferieform. Denne adfærd vil over tid påvirke virksomhedernes udbud af ydel-

ser i den ønskede retning.

Tiltag som mærkningsordninger og faste målepunkter for klimatiltag og klimapåvirkning er ikke bare med til at forme markeder, men kan også ændre adfærd. Indsigt i, hvorvidt en given serviceydelse har stor eller lille klimabelastning, vil over tid påvirke indkøbsadfærd hos sektoren selv såvel som hos kunderne. Især hvis det over tid udvikler sig til et konkurrenceparameter.

Anbefalinger til regeringen

På flere felter kan regeringen og myndighederne fremskynde, at sektorerne under dette klimapartnerskab i højere grad udnytter de adfærdspåvirkende muligheder, som tyngden af 162.000 virksomheder, knap en halv million fuldtidsstillinger og millionvis af daglige kundeoplevelser tilsammen giver.

SMV-segmentet er med sin tyngde afgørende for, at vi lykkes på denne front. Derfor er det væsentligt, at der tages højde for deres virkelighed og hverdagsramme, så mængden af bureaukrati ved nye indsatser begrænses, og der via markedsmekanismer eller regulering sikres de rette forretningsmæssige incitamenter.

Her følger fem forslag inden for dette felt, som beskrives udførligt i vedlagte bilag:

Indkøb som forandringsmotor – offentlige prioriteter kan flytte og skabe private markeder.

Den offentlige sektors indkøb spiller også en rolle her, både når det gælder madspild og kostvaner. Givet den store tyngde, så kan den offentlige sektor være med til at sætte retning, som det er sket på økologiske madvarer. I 2018 stod den offentlige sektor for 43 procent af det samlede økologiske forbrug for foodservice-sektoren.²⁰ Det har været med til at eksponere en række danskere for økologi og dermed bane vejen for en øget bevidsthed om bæredygtige fødevarer (se forslag 3).

Stærke mærkningsordninger og ny viden om klimaaftrykket.

Ved at investere i brugen og kendskabet til de centrale – og gerne internationale – mærkningsordninger, kan man politisk styrke muligheden for at differentiere sig i markedet og dermed påvirke forbrugernes adfærd. Viden og indsigt i klare tal om klimaaftrykket vil også indlejre sig hos

²⁰Danmarks Statistik, Salg af økologiske varer til foodservice, 2018

forbrugerne ad mange kanaler og dermed få øget effekt (se forslag 9)

Øget synlighed og markedsføring af Danmark som en bæredygtig destination og danske bæredygtige løsninger

Ved at gøre bæredygtighed til et omdrejningspunkt i markedsføringen af Danmark, så vil det også over tid have en adfærdspåvirkning af danskerne i deres valg af ferieform og oplevelser. (se forslag 10).

Udnyttelse af foodservice-sektoren til at flytte adfærd

Branchen er allerede med til at flytte danskernes holdninger på dette felt, men der bør tænkes eksplicit i at udnytte, at rigtig mange danskere

dagligt eksponeres for foodservice-tilbud, som i stigende grad har fokus på blandt andet madspild. Det kan ske helt jordnært ved at se på portionsstørrelser eller en øget brug af sæsonvarer i kantine. Det kan også være med kampagne-tiltag eller ved politisk at bidrage til synligheden omkring klimavenlig mad gennem objektiv information om klimaftrykket fra vores fødevarer.

Effekten af at ændre danskernes madvaner er betydelig. For eksempel vil en 10 procent reduktion af animalske fødevarer i foodservice-sektoren i Danmark, give alene over 298.000 tons CO₂-ækvivalenter i direkte og indirekte reduktion globalt set.²¹ Da fødevarerproduktionen er international, så har det langt overvejende globale effekter,

når vi reducerer madspildet. (se forslag 11).

Øget indsigt med bedre affaldssortering og mindre spild

I takt med at virksomhederne bliver bedre til effektivt og let at sortere affald, og i takt med at knap en halv million medarbejdere dagligt oplever, at affald på jobbet er en ressource og ikke noget, man brænder, så vil der komme øget opmærksomhed på at få udnyttet affald rigtigt. Dermed kan ændrede rammer for affaldshåndtering være med til at fremme en ønskelig adfærd hos rigtig mange danskere – og deres kunder – i det daglige virke (se forslag 12).

²¹Beregningerne fra Dansk Erhverv og Copenhagen Economics har som antagelse, at Danmark er pristager på verdensmarkedet, således at alle fødevarer produceret i Danmark kan eksporteres, og at importandelen af mad er uændret - https://agro.au.dk/fileadmin/user_upload/Mogensen_et_al_2016_Foedevareernes_klimaftryk.pdf

Fjerde ambition

Vi fortsætter arbejdet med at mindske eget klimaaftryk via bæredygtige forretningsmodeller

Muligheder og udfordringer

CO₂-aftrykket for de 162.000 virksomheder, som er en del af dette klimapartnerskab, er i det store billede ret begrænset. Faktisk under en halv procent af Danmarks samlede emissioner. Det er til trods for, at der er knap en halv million fuldtidsstillinger i sektoren.

Et element i opgaven for klimapartnerskabet var at forholde sig til egne udledninger. De er allerede faldet med 41 procent fra 1990 til 2017, og som nævnt i indledningen, så forventes reduktionen – ud fra et konservativt skøn – at være 73 procent i 2030. Det skyldes i høj grad den teknologiske udvikling samt tiltag i vores energisystem, der vil mindske brugen af fossile brændsler.

At vi overperformer i forhold til 70 procent-målet ændrer dog ikke på, at vi selv kan gøre mere. En kilde til emission – uanset om det tælles andetsteds – er transporten, da mange serviceydelser fordrer, at man er tilstede hos kunden eller løbende leverer et produkt. Derfor er det også oplagt at tænke i en omstilling af både den lette og den lidt tungere transport, hvad enten det er omlægning

til nye transportformer eller eliminering af behovet for transport via møder på distancen, fællestransport, mindsket vedligehold eller digitale ydelser og tjenester som telemedicin. Branchens egen vognpark i form af firmabiler kan – om de økonomiske incitamenter er på plads – også levere en betydelig reduktion, jf. boksen.

Dette partnerskabe rummer i høj grad væsentlige dele af det stærke, danske SMV-segment, som er en af grundpillerne i dansk erhvervsliv. Her kan de rigtige incitamenter sikre, at en mere bæredygtig forretningsmodel indarbejdes som en del af den daglige drift. Skaber vi de

rigtige incitamenter, giver det en unik mulighed for at få flere med i den grønne omstilling.

Restprodukter er en uudgåelig faktor, som dog også kan vendes til en ressource, hvis det gøres rigtigt. Det gælder fremdeles med overskudsvarme fra datacentre. Her er det nuværende setup og beskatning en barriere, som betyder, at meget anvendelig varme lukkes ud til gråspurvener uden at blive indtænkt og anvendt i fjernvarmenettet. Det bør håndteres, da der er mulighed for, at mange tusinde husstande kan få varme ad den vej. Alene varmen fra Facebooks datacenter ved Odense anslås – via Fjernvarme Fyn – at opvarme 6.900 husstande, når det er fuldt i brug i løbet af 2020²². Det siger noget om potentialet, hvis ændrede beskatningsregler åbner

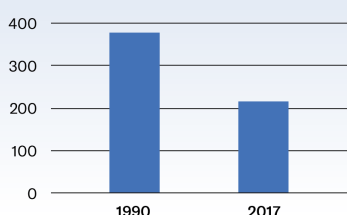
Firmabiler rummer potentiale

Hvis lovgivning og beskatningsregler giver incitament til at bruge elbiler, så er der et betydeligt potentiale. Under antagelse af, at hver tredje danske firmabil udgår fra dette partnerskab, kan der – ved omlægning til el – spares 130.000 tons CO₂ nationalt, hvis de omlægges. Givet at firmabiler skiftes hyppigere end andre, så kan en sådan indsats hurtigt påvirke vognparken.

Beregning fra Dansk Erhverv og Copenhagen Economics

KLIMAGASUDLEDNING I 1.000 TONS CO₂-ÆKVIVALENTER

²²https://sustainability.fb.com/wp-content/uploads/2019/01/Waste_Heat_Recovery_Final_Jan20192.pdf og <https://fyens.dk/artikel/overskudsvarme-til-135-millioner-fynboer-varmer-sig-p%C3%A5-facebooks-likes-og-messenger-beskeder>

for en mere klimavenlig brug af overskudsvarmen.

Affald er en anden ressource, som i dag i alt for høj grad bliver brændt for at blive til varme. Det betyder, at Danmark halter efter i forhold til genanvendelse af de restprodukter, som kommer fra blandt andet dette klimapartnerskab. Her bør der laves en regulering, som er tænkt cirkulær og ikke sætter hensynet til forbrændingsanlæg over økonomi, bæredygtighed og klima. Det vil gøre det muligt for virksomhederne at indgå i cirkulære kredsløb, samtidig med at samfundet får langt mere ud af de ressourcer, som er bundet i affaldet.

Sektorens egne tiltag

Med den akkumulerede købekraft hos de mange tusinder af virksomheder i dette partnerskab, så vil sektoren være en aktiv medspiller til at gribe nye, grønne markedsmuligheder. I det hele taget rummer tyngden muligheder, hvad enten det drejer sig om at fremskynde omstillingen i transport, tekstilvask eller andre af de væld af serviceydelser, hvor grønne tilbud må forventes at blive en del af markedet. Når danske virksomheder således efterspørger reduktion i madspild og gør dette til et indkøbskriterium, så vil det over tid ændre karakteren af konkurrencen og sikre, at en indsats for bæredygtighed også har værdi i markedet.

Transporten er en integreret del af mange ydelser. Virksomhedernes bilflåder har, som sammenlignet med privattransport, en relativt høj omsætningshastighed, da kapitalapparatet bruges flittigt og dermed slides mere. Det kan vendes til en fordel i det øjeblik, at teknologierne er prisdygtige og klar til at dække eksempelvis en anlægsgartners behov for lasteplads og værktøjer i sit køretøj. Her har vi endnu ikke flyvefærdige løsninger med el som fremdriftsmiddel, men når det sker, så kan det få hurtige gennemslag via dette erhvervssegments indkøb med de rette incitamenter. Forbedrede rammevilkår og incitamenter for anvendelse af firmacykler i arbejdstiden og til pendling vil også styrke en omstilling mod grønnere transport.

Virksomhederne kan gøre meget selv. Uanset om det er at omlægge cykelparkeringen, energioptimere bygninger, lave klimavenlig grøn beplantning eller mindske madspild i kantinen, så er der

en række virkemidler, som i stigende grad tages i anvendelse landet over. Dertil kommer en række tiltag, som med ændret lovgivning eller regulatoriske tiltag kan gøres attraktive for virksomhederne og medarbejderne.

Anbefalinger til regeringen

Med den tyngde, som findes hos virksomhederne bag dette partnerskab, er der flere muligheder for at lave grøn omstilling. På flere felter kan regeringen og myndighederne fremskynde, at branchen i højere grad udnytter de adfærds-påvirkende muligheder, som tyngden af 162.000 virksomheder, knap en halv million fuldtidsstilling og millionvis af daglige kundeoplevelser til sammen giver.

Her følger fem forslag inden for dette felt, som beskrives udførligt i vedlagte bilag. Ved at gribe i egen barm vil virksomhederne også gøre deres forretningsmodeller mere bæredygtige, hvilket på sigt vil styrke deres markedsmuligheder og give adgang til ny vækst.

Grønnere flåder hos virksomhederne

Der bør blandt andet introduceres overordnede, universelle og langsigtede rammer og vilkår, herunder afgiftsomlægning, så de enkelte energikilder til at drive transporten kan konkurrere på markedsvilkår. Rammevilkårene bør sikre, at den mest bæredygtige løsning ikke er den dyreste, og bør fremme målet om CO2 reduktioner på den mest omkostnings-effektive måde for samfundet. Endelig skal forskning og en markedsbaseret etablering af eksempelvis ladestander understøtte en udvikling i rette tempo.

Der kan laves om i de bilflåder, som er en integreret del af de ydelser, som leveres. Virksomhederne i dette segment er også ansvarlige for en betydelig del af de firmabiler, som anvendes af erhvervs-livet. Med de rette rammer kan denne del af bilparken aktiveres i forhold til at fremme en grøn omstilling af transporten (se forslag 5).

Anvend overskudsvarme fra datacentre

Overskudsvarme er et restprodukt fra køling af de store serverparker, der er hjertet i det digitale økosystem og en forudsætning for et digitalt samfund. Selv om mere og mere effektiv teknologi vil mindske behovet for køling, så er det eneste klimamæssigt forsvarlige at udnytte overskudsvarmen ordentligt frem

Tag cyklen

En intern undersøgelse viste, at pendlende bilister var langt mere trætte af deres transport end dem, der cyklede hos ingeniørvirksomheden MOE A/S. Den viden ledte til et ambassadørprogram og forbedrede cykelfaciliteter, hvilket har givet et hop på knap 40 procent i antallet af medarbejdere, som nu cykler **"Fra fire til to hjul"**, *DI Business*, 26. februar 2020

Overskudsvarme batter

Overskudsvarme fra tre hyperscale datacentre (HSDC) fortrænger fjernvarmen svarende til 108.000 ton CO2 eller en besparelse på 336.000 ton træflis og træpiller. Det er helt oplagt, at dette potentiale ikke spildes, da der er rigtig meget at hente her. Alene Facebooks datacenter i Odense leverer overskudsvarme nok til at opvarme 6.900 husstande **- Beregning fra Dansk Erhverv og Copenhagen Economics, samt Facebook**

for at udlede varmt vand, forhindres af en kombination af kompleks regulering og høje afgifter i dag.

Det skal kunne betale sig at anvende overskudsvarme, hvor det klimamæssigt giver mening, så varmen ikke spildes. Det gælder, uanset om det er storkøkkener, datacentre eller diskoteker. En barriere for at gøre det attraktivt at anvende overskudsvarme har været, at virksomhederne som udgangspunkt mistænkes for at producere såkaldt falsk overskudsvarme, selv om det dog i praksis næppe er teknisk muligt, og slet ikke økonomisk rentabelt, at skrue op for energiforbruget på den måde i et datacenter (se forslag 6).

Reducer madspild

Det er oplagt, at virksomhederne også indadtil arbejder med at reducere madspild. Her kan de gode erfaringer fra leverancer af servicetilbud sagtens aktiveres og gøre en forskel på egen banehalvdel også.

Beregnes alene på den del af

madspildet, som foregår i food-sektoren, så kan det flytte betydelige mængder udledning. Da fødevarerproduktionen er international, så har det langt overvejende globale effekter, når vi reducerer madspildet. Beregninger fra Dansk Erhverv og Copenhagen Economics viser, at en halvering af madspildet alene i food-service-sektoren vil mindske emissionerne globalt med 106.000 tons CO₂.²³ Derfor er det væsentligt, at der fortsat gøres en indsats her (se forslag 7).

Fremme cirkulær økonomi gennem mindre spild, forbedret affaldssortering, genbrug og genanvendelse

Det vil bidrage til øget bæredygtighed, så vel som reduceret CO₂-udledning, hvis vi øger andelen af affald, der genbruges eller sendes til genanvendelse i stedet for forbrænding. Samtidig bør der skabes grobund for en innovation i genanvendelsesteknologien, der bevirker, at kvaliteten af de genanvendte ressourcer til stadighed øges. Det fordrer

investerings, og det fordrer, at vi indretter vores system, så der genanvendes mere og affaldssorteres mere.

Der skal således fastsættes obligatoriske sorteringskrav for husholdningsaffald. Det vil gøre genanvendelsen af husholdningernes affald og affaldet fra de virksomheder, som benytter husholdningsordningen, meget mere effektiv. Nye standarder skal være obligatoriske for kommunerne at anvende. Kommunernes adgang til at indføre obligatoriske indsamlingsordninger for affald til forbrænding skal ophæves, der skal være klare krav om sortering i virksomhederne, og der skal indføres et effektivt affaldstilsyn. Der bør også ses nærmere på genanvendelse af eksempelvis elektronisk udstyr og tekstiler for potentialer (se forslag 12).

SMV:Grøn og SMV:Digital leverer praktisk hjælp til omstilling

De to ordninger, SMV:Digital og SMV:Grøn, gennemføres i to adskilte spor, der koordineres tæt i en ny, fireårig

periode med en forøget bevilling, så man fortsat kan tilgodese behovet for digital transformation, samtidig med at nye midler allokeres til virksomheder, som både transformerer grønt og digitalt.

Programmets grønne aspekter indeholder relevante tilbud i form af tilskud til indkøb af privat rådgivning, kompetenceforløb, sparring og netværk samt vejledning om regulering. Den nye infrastruktur til SMV'erne bør også anvendes til at give klart incitament til, at SMV-segmentet kommer med på den grønne rejse væk fra fossile brændsler. Det bør gøres med målrettet støtte til de SMV'ere, som udskifter opvarmning via naturgas eller oliefyrd med grønne løsninger, så som varmepumper eller biogas (se forslag 13).

Flere cirkulære tekstilstrømme

De professionelle vaskeri-virksomheder arbejder allerede i dag med en cirkulær forretningsmodel. Tekstiler får nyt liv i stedet for at blive sendt til forbrænding. Genbrug af tekstiler er en oplagt kilde til et lavere CO₂-aftryk, fordi produktion, import og forbrænding af tekstiler har et stort CO₂-aftryk. For at sætte endnu mere fart på cirkulære tekstilstrømme kan regeringen tage initiativ til at analysere affaldsavgiftens betydning for at realisere et CO₂-potentiale og komme med oplæg til reform af afgifterne og affaldstilsynet. Sidstnævnte for at øge genanvendelsen af tekstiler.

- **DI Service**

SMV'er har behov for støtte i omlægning

"Vi tror, at det er vigtigt, at arbejdet for SMV'er gøres nemt og overkommeligt. SMV'er har ikke et team, der tager sig af dette fokus/opgaver, hvorfor det enten skal løses gennem brancheforeninger eller lokale tiltag som fx. vores lokale netværk, der er i gang med at hjælpe os med at værdiforøge vores restprodukt."

- **Mindre virksomhed i Dansk Erhvervs rundspørge, dec. 2019**

²³Beregningerne antager, at Danmark er pristager på verdensmarkedet, at alle fødevarer produceret i Danmark kan eksporteres, og at importandelen af mad er uændret - https://agro.au.dk/fileadmin/user_upload/Mogensen_et_al_2016_Foedevarernes_klimaaftryk.pdf

Fra klimapartnerskab til sektorkøreplan

Med denne rapport afslutter klimapartnerskabet for Service, it og rådgivning sit arbejde og giver stafetten videre til det politiske niveau og myndighederne, som skal i gang med at lave en egentlig klimahandlingsplan. Der laves dog også initiativer i en sektorkøreplan.-

Ansvaret for fremdrift påhviler både det politiske niveau og erhvervslevet, herunder dette partnerskab. De 162.000 virksomheder i partnerskabet spænder fra frisører og filmproducenter over teleoperatører og tandlæger til restauranter og revisorer. Det giver tyngde bag anbefalingerne, men det betyder også, at der ikke meningsfyldt kan gennemføres en enkelt sektorkøreplan, som favner alle.

Sektorkøreplanen vil derfor basere sig på arbejdsstrømme, hvor organisationer bag partnerskabet organiserer sig og fokuserer på forslag, hvor en indsats fra aktører i partnerskabet kan iværksættes. Nogle af tiltagene er allerede planlagte, mens andre sker i forlængelse af udvalgte forslag fra partnerskabet.

Her nævnes nogle eksempler, uden at det er udtømmende:

- 1 IT-Branchen og Dansk Erhverv** vil sætte fokus på potentialet i Smart Communities med afsæt i forslag 2, hvor der er et stort behov for at formidle konkrete succeshistorier, arbejde hen imod retvisende standarder og hjælpe nye projekter i gang. Særligt samarbejdet med øvrige partnerskaber omkring digitale, databaserede løsninger vil være i fokus (fx. energi).
- 2 FSR og Dansk Erhverv** vil arbejde med "De gode, grønne nøgletal" i forlængelse af forslag 3 for at udvikle og udbrede standardiserede nøgletal for klima- og miljørapportering. Det er en stor

opgave, som kræver politisk fokus, international koordinering og tæt dialog med erhvervslevet, hvor der i regi af partnerskabet i 2020 vil blive igangsat et arbejde, som skal bidrage til denne opgave. Det vil også indebære samarbejde med eksempelvis klimapartnerskabet for finans.

- 3 HORESTA** vil fortsætte arbejdet med grønne mærkningsordninger ved at udbrede Green Key i hele verden, hvilket er i tråd med forslag 9. Danmark har for mere end 25 år siden udviklet og lanceret Green Key, som nu er turismens førende internationale miljømærke. Green Key er en dansk eksportsucces og findes i over 60 lande på mere end 3.100 virksomheder i turisme- og oplevelseserhvervet. Med inspiration fra Green Key er der i 2019 etableret nye miljømærker for Green Restaurant, Green Sport Facility og Green Tourism Organization. HORESTA har med sin strategi 'SusDANE-able for the future' en ambition om at gøre Danmark til verdens mest bæredygtige turistdestination, hvilket matcher forslag 10 fra partnerskabet. I det arbejde indgår bl.a. videndeling og netværksdannelse for at fremme bæredygtig turisme og klimaindsats, som er helt i tråd med klimapartnerskabets målsætninger. HORESTA har oprettet et SusDaneable Tourism Network, hvor turismens aktører i samarbejde skal arbejde for at

fremme bæredygtig turisme og sikre en bedre branding af Danmark.

- 4 SMVDanmark** vil i forlængelse af forslag 13 fortsætte sin indsats for at udvikle SMV-rettede tiltag, som kan engagere dette segment, med afsæt i en national spørgeskemaundersøgelse udført i september 2019. Arbejde og workshops vil finde sted frem imod september 2020, og målet er at få flere SMV'er til at deltage i indsatsen.

Disse initiativer er eksempler på, at branchen arbejder med egne virksomheder. Men det vigtige potentiale findes som sagt når service-, it- og rådgiverbranchens virksomheder samarbejder med virksomheder i de øvrige sektorer. Derfor opfordrer vi til at skabe tværgående sektorkøreplaner, som går på tværs af de nuværende 13 partnerskaber, således at det store potentiale i digitalisering og i skabelse af markeder på tværs af sektorer kan udledes.

Vi håber, at regeringen som lovet vil trække på forslagene i denne rapport og levere de regulatoriske ændringer og tiltag, som kan bringe processen videre. Vi ser frem til den næste fase hvor tiltag, lovgivning og samarbejde på tværs af sektorerne kan levere konkret indhold til den ambitiøse klimakøreplan, som vi er med til at sætte gang i for Danmark. ●

Konklusion:

Vi katalyserer den grønne omstilling, samtidig med at eget klimaaftryk falder markant

Denne rapport blev indledt med "at your service", og det er en vigtig ramme for os. I opdraget til klimapartnerskabet blev vi bedt om at forholde os til tre typer reduktion af klimaforbedringer, nemlig brancheinterne, øvrige danske og endeligt globale effekter.

Hvad angår egne emissioner forventes en 73 procent reduktion fra 1990 til 2030. Det lander solidt inden for de politiske ambitioner. Denne udvikling ventes at være drevet af energipolitiske prioriteringer og teknologisk udvikling.

Mange af de klimaindsatser, som kan udvirkes i regi af dette partnerskab, har effekt andre steder i samfundet og i klimaregnskabet. Digitalisering, ændrede transportmønstre og mindre madspild – alt sammen er forbedringer, som udgår fra dette partnerskab og vil påvirke resten af det danske samfund. Det samtidig med, at vi skaber nye muligheder for vækst for ikke bare egne, men også andre erhvervssegmenter.

Alene de fire nedslag, som er medtaget i boksen på side 18, giver en anslået reduktion på 642.000 tons, hvilket er over seks gange den

anslåede emission for hele klimapartnerskabet i 2030. Det sætter en tyk streg under den forskel, som "at your service" kan gøre. Det endda før evnen til at skabe nye markeder og påvirke forbrugere og virksomheders adfærd er bragt i spil.

Potentialet er således massivt, og det gælder også vækstmulighederne.

Vækstmulighederne bliver især tydelige, når vi tænker ud af osteklokken og anskuer klimaet globalt.

For når virksomhederne – i samspil med det offentlige – er med til at skabe nye markeder for grønne produkter og services, vil det også kunne bruges internationalt.

Skal Danmark for alvor påvirke i det globale klimaaftryk, er det vejen at gå. Når Kina, USA og Indien køber danske digitale løsninger, som understøtter den grønne omstilling på en priseeffektiv måde, begynder vi for alvor at flytte noget. Derfor skal man

CO²

Fire nedslag – over 642.000 tons CO₂-reduktions- potentiale

Af denne rapport fremgår en række konkrete nedslag, hvor handlinger i dette partnerskab influerer andre sektorer. Her opsummeres fire sådanne eksempler:

- Overskudsvarme udnyttes fra tre hyperscale data-centre – reduktionspotentiale på 108.000 tons CO₂ - nationalt
- 10 procents reduktion af animalske fødevarer i foodservice – reduktionspotentiale på 298.000 tons CO₂ - global
- Halvering af madspildet i foodservice – reduktionspotentiale på 106.000 tons CO₂ - globalt
- Fuld udskiftning af firmabilflåden – reduktionspotentiale på 130.000 tons CO₂ - nationalt

**Beregninger fra Dansk Erhverv
og Copenhagen Economics**

ikke undervurdere den globale effekt på især to parametre: Hvad den kan fjerne af CO₂-ækvivalenter, og hvad det kan skabe af nye job og vækst i Danmark. For de to ting kan fint hænge sammen.

Det vil være afsættet for det videre arbejde i de enkelte initiativer, som udgør klimapartnerskabets sektorhandlingsplan. Det bør også være styrende for det kommende arbejde på tværs af sektorer, som regeringen

Vores vision:

”Den danske service-, it- og rådgivningssektor skal udnytte sine kunderelationer, medarbejdere og værdiskabelse til at innovere og skabe nye markeder for grønne løsninger i ind- og udland, drive ny adfærd og skabe løsninger for egne, men særligt andre sektorer, som understøtter Danmarks grønne omstilling.”

vil sætte sig i spidsen for. Her er det oplagt, at digitalisering kan gøre en kæmpe forskel inden for eksempelvis energisektoren og transporten, og tilsvarende har rådgiverbranchen en nøglerolle for især byggeri, men også andre sektorer.

Dette partnerskabs tyngde og evner til at fremme grøn omstilling bør bruges i den retning. Det vil også være vejen til ny vækst, som understøttes af vores vision om at bruge dette partnerskabs næsten halve million ansatte i Danmark, vores utallige, daglige kundekontakter og vores købekraft til at gøre en forskel herhjemme. For den indsats – koblet med samarbejde på tværs – vil få den danske omstilling til at række langt ud over landets grænser. Det understreger tyngden af potentialet i vores vision.

Lykkes vi med den vision, så har vi ikke bare gjort en forskel for Danmark. Så står vi på spring til at kunne gøre en global forskel, og denne sektor kan fortsat være en dynamo for bæredygtig udvikling af dansk erhvervsliv og det danske samfund.

Den forandring ser vi frem til at være ”at your service” for at understøtte. ●